

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності імені академіка
УАН Зіновія Маніва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вибіркова дисципліна

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Реклама та зв'язки з громадськістю»

Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 061 Журналістика
галузі знань 06 Журналістика

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності імені академіка УАН Зіновія Маніва
Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри
підприємництва, торгівлі та
біржової діяльності імені
академіка УАН Зіновія Маніва,
кандидат економічних наук,
 Б. С. Бринзей

«30» серпня 2018 року

ВСТУП

Дисципліна «Основи підприємницької діяльності» входить до циклу вибіркових дисциплін для підготовки бакалаврів

Мета: оволодіння студентами основами теорії підприємництва, формування відповідного економічного мислення, формування системи професійної компетентності щодо визначення пріоритетних напрямків підприємницької діяльності.

Предмет: пріоритетні види підприємництва в Україні та світі з урахуванням факторів зовнішнього середовища.

Завдання:

- з'ясувати місце дисципліни у навчальному процесі, розкрити її основну мету та визначити основні категорії підприємництва;
- дати чітке уявлення про загальнотеоретичні засади підприємництва;
- ознайомити із сучасним станом розвитку підприємництва та його проблемами;
- сформулювати у студентів цілісне бачення проблем підприємницької діяльності;
- озброїти студентів навичками і вміннями, необхідними для організації власної справи.

За результатами вивчення курсу студент повинен

Знати:

- теоретичні засади підприємництва;
- характеристику організаційно-правових форм підприємництва;
- основні видів підприємницької діяльності та обмеження, при її здійсненні в сучасних умовах;

Вміти:

- обрати вид підприємницької діяльності та спрогнозувати витрати на створення фірми;
- укласти угоду (договір);
- прогнозувати заходи щодо прийняття ефективних господарських рішень.

Компетентності соціально-особистісні:

- повага до законів, соціального порядку, державної влади;
- здатність до формулювання підприємницьких ідей;
- готовність творчо розв'язувати різноманітні проблеми у професійній діяльності на основі здобутих знань та умінь

Загальнонаукові компетенції:

- базові знання в галузі підприємництва та організації бізнесу;
- визначати особливості та обґрунтовувати вибір найбільш привабливих сфер підприємництва в певних умовах
- уявлення про роль у економічній системі суспільства.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчального курсу	
Кількість кредитів ESTS– 4	Галузь знань 06 «Журналістика»	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість модулів – 1	Спеціальність 061 «Журналістика»	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 120	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Рік підготовки	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –4 самостійної роботи студента – 2,5		4-й	4-й
		Семестр	
		8-й	8-й
		Лекції	
		18	8
		Семінарські	
		18	2
	Самостійна робота		
	84	110	
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:5

для заочної форми навчання – 1:11

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, у процесі викладання навчальної дисципліни передбачено: лекції, семінарські заняття в аудиторіях, семінари-дискусії, мозкові атаки, метод проектної роботи, участь в конференції, індивідуальна самостійна робота кейс-методом, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Діагностика результатів навчання здійснюється шляхом опитування на семінарських заняттях, поточне тестування, оцінка за самостійну роботу, оцінювання заліку та екзамену.

Самостійна робота студента полягає в опрацюванні теоретичних основ дисципліни та прослуханого лекційного матеріалу; вивченні тем і питань, що передбачені для самостійного опрацювання; підготовці до виступу на семінарському занятті; письмовому оформленні задач, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; підготовці кейсів і їх презентації; підготовці тез на науково-практичній конференції; систематизації вивченого матеріалу курсу перед екзаменом.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика підприємництва.

Виникнення та еволюція дефініцій «підприємництво», «підприємство», «підприємець». Співвідношення категорій «підприємництво», «підприємство», «підприємець». Економічна основа підприємницької діяльності. Принципи та функції підприємництва.

Об'єкт, суб'єкт і мета підприємницької діяльності. Місце підприємництва в суспільстві. Формування системи підприємництва в Україні. Підприємництво як економічний феномен. Філософія підприємництва. Зв'язок економічних категорій «праця» і «підприємництво».

Тема 2. Конкуренція як засіб реалізації підприємницької діяльності

Сутність конкуренції. Форми і методи конкурентної боротьби.

Державне регулювання конкуренції. Конкурентоспроможність підприємства.

Тема 3. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємницької діяльності.

Зміст дефініції «підприємницьке середовище». Внутрішнє середовище підприємницької діяльності та його складові. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності. Класифікація факторів зовнішнього середовища підприємницької діяльності. Аналіз факторів зовнішнього середовища підприємництва. Підприємницьке середовище в Україні та його складові

Тема 4. Види підприємницької діяльності.

Основні види підприємств та їх організаційні форми. Приватне, колективне, державне підприємництво та особливості їх здійснення. Виробниче підприємництво. Комерційне підприємництво та його суб'єкти: товарні біржі, торговельні дома, виставки-продажі, аукціони, ярмарки, заклади оптової та роздрібною торгівлі. Фінансове підприємництво та його складові: грошове та інше фінансове посередництво, страхування, допоміжна діяльність у сфері фінансів і страхування. Консультаційне підприємництво. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн. Агробізнес як перспективний вид підприємництва. Підприємництво у сфері послуг. Інноваційне підприємництво та особливості його організації.

Тема 5. Етика та культура у підприємництві. Соціальна відповідальність бізнесу.

Культура та етика в підприємстві. Принципи, правила та норми ділової етики. Концептуальні підходи до вирішення морально-етичних проблем бізнесу. Культура підприємства і культура поведінки: визначення та основні елементи. Сутність та види відповідальності підприємців. Кримінальна, адміністративна, податкова, цивільно-правова, матеріальна та дисциплінарна відповідальність підприємців. Традиційні та сучасні цінності організації.

Тема 6. Менеджмент у підприємстві

Сутність менеджменту та його роль у розвитку підприємницької діяльності. Функції управління. Дія системи підприємницького управління. Функціональне управління в підприємстві. Планування розвитку суб'єкта підприємництва. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації. Організація контролю. Управління організаційними комунікаціями. Менеджер як організатор ефективного управління. Вимоги до ділових і особистих якостей менеджера. Типи менеджерів у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Тема 7. Маркетингова діяльність підприємницьких одиниць.

Зміст та сутність маркетингу. Види маркетингу. Маркетингова тактика на різних стадіях життєвого циклу товару. Необхідність та структура

маркетингового дослідження. Реклама та стимулювання продажу товарів та послуг. Психологія реклами та продаж. Стратегії ціноутворення.

Тема 8. Організація підприємницької діяльності

Технологія створення власної справи. Формування статутного фонду підприємства. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Порядок ліцензування підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.

Тема 9. Правові основи та організаційні форми підприємницької діяльності

Правове забезпечення підприємництва. Характеристика організаційних форм підприємницької діяльності, їх переваги та недоліки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
<i>Теоретичні основи підприємництва</i>													
Тема 1. Загальна характеристика підприємництва.	12	2	2			8	13	1				12	
Тема 2. Конкуренція як засіб реалізації підприємницької діяльності.	14	2	2			10	13	1				12	
Тема 3. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємницької діяльності.	14	2	2			10	14		2			12	
Тема 4. Види підприємницької діяльності.	12	2	2			8	13	1				12	
Тема 5. Етика та культура у	14	2	2			10	13	1				12	

підприємстві. Соціальна відповідальність бізнесу.												
Тема 6. Менеджмент у підприємстві.	14	2	2			10	13	1				12
Тема 7. Маркетингова діяльність підприємницьких одиниць.	14	2	2			10	13	1				12
Тема 8. Організація підприємницької діяльності.	14	2	2			10	14	1				13
Тема 9. Правові основи та організаційні форми підприємницької діяльності	12	2	2			8	14	1				13
Разом годин	120	18	18			84	120	8	2			110

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

Конституція України. – К.: Преса України, 1997. – Ст. 85, 95-98, 116, 119, 138, 142, 143.

Господарський кодекс України : наук-практ. коментар / [авт. кол.: С.В.Ківалов, О. І. Харитонова, Є. О. Харитонов] ; за ред. О.І.Харитонові. – Х. : Одіссей, 2012. – 832 с.

Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України № 755-IV від 15 трав. 2003 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 31/32. – Ст. 263.

Про підприємства в Україні : Закон України № 887-XII від 27 берез. 1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – №24. – Ст. 272.

Про страхування : Закон України № 86/96 від 07 берез. 1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.

- Про ціни та ціноутворення : Закон України № 507-ХІІ від 03 груд. 1990 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1990. – № 52. – Ст. 650.
- Кодекс законів про працю України. – К. : КМА, 2011. – 112с.
- Закон України «Про власність» від 07.02.91.// Відомості ВР України. - 1991 - № 20.
- Закон України „Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, 2003р.
- Закон України «Про селянське (фермерське) господарство» від 22.06.93 // Відомості ВР України. - 1993. - № 32.
- Закон України "Про інвестиційну діяльність". Відомості Верховної Ради. № 47, с, 647.
- Закон України "Про режим іноземного інвестування". ВВР № 19, с. 81, 1996.
- Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19.10.2000 р.// Відомості ВР України. - 2000. - № 51,52.
- Закон України «Про лізинг». – К.: Україна,1998.
- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91 // Відомості ВР України. – 1991. - № 959 - ХІІ.
- Закон України від 1 червня 2000 року N 1775-ІІІ “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”// www.dkrp.gov.ua
- Закон України від 19 жовтня 2000 року N 2063-ІІІ “Про державну підтримку малого підприємництва”// www.dkrp.gov.ua
- Закон України від 21 грудня 2000 року N 2157-ІІІ “Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні”// www.dkrp.gov.ua
- Закон України від 1 січня 2007 року N 755-ІV “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців” // www.dkrp.gov.ua
- Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. посібник. — Вид. 2ге, доп. / С. Ф. Покропивний, С. М. Соболев, Г. О. Швиданенко, О. Г. Дерев'яноко. — К.: КНЕУ, 2002. — 379 с.
- Базилевич В.Д. Страхова справа : [підручник] / К. С. Базилевич. – 6-е вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 351 с.
- Варналій З. С. Основи підприємництва: навч. посібник / З. С. Варналій. – 3-те вид., випр.і доп. – К. : Знання-Прес, 2006. – 305 с.
- Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2008. – 544 с.
- Гой І. В. Підприємництво [текст] : навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смелянська.– К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 368 с.
- Іванюта С. М. Підприємництво і бізнес-культура: навч. посібник / С. М. Іванюта, В. Ф. Іванюта. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 288 с.
- Козловський В.О. Основи підприємництва. Практикум: Навч. посіб. вид. 3-є доповнене. – Вінниця: ВДГУ, 2002. – 158 с.
- Кривов'язюк І.В. Підприємництво в умовах ринку: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2009. – 838 с.

- Мочерний С. В. Основи підприємницької діяльності: навч. посібник / С. В. Мочерний, О. А. Устенко, С. І. Чоботар. – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 280 с.
- Шваб Л. І. Основи підприємництва: навч. посібник / Л. І. Шваб. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.

Допоміжна

Васильєва Л.М. Поняття і сутність підприємництва / Л. М. Васильєва // Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету .- 2010. - №1. – С. 175-178.

Деркач В.В. Культура підприємницької діяльності // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2005. – №3. – С. 226-228. <http://studentam.net.ua/content/view/3496/97/>

Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с. <http://ukr.vipreshebnik.ru/entsiklopediya/51-e/1335-ekonomichna-svoboda.html>

Економіка підприємства : підручник / М. Г. Грещак, В. М. Колот, А. П. Наливайко та ін.; за заг. ред. С. Ф. Покропивного. – 2-ге вид. – К. : КНЕУ, 2001. – 528 с.

Жигалов В. Т. Основи менеджменту і управлінської діяльності /В.Т.Жигалов, Л. М. Шимановська. – К. : Вища шк., 2010. – 223 с.

Коротич О.Б. Підприємництво як соціально-економічне явище / О.Б.Коротич, Ю.Л. Орел, Рябічко О.В. // Теорія та практика державного управління . – 2010. - №4.

Скібіцька Л. І. Менеджмент підприємницької діяльності. Книга 1. Організація бізнесу: навч. посібник / Л. І. Скібіцька, О. М. Скібіцький. – К. : Кондор, 2009. – 896 с.

Сизоненко В. О. Сучасне підприємництво: довідник / В. О.Сизоненко. – К. : Знання, 2003. – 379 с.

Шило В. П. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, С.С.Боровська, В.В.Барабанові. – К. : ВД „Професіонал”, 2012. – 288 с.

Інформаційні інтернет - ресурси

1. Інтернет-портал для управлінців. www.Management.com.ua
2. Бізнес-план. www.biplan.kiev.ua
3. Український антикризовий сайт. www.crizis.ho.com.ua
5. Майстерня Бізнесу. www.maysternya.com.ua